

Ved lovændringen i 1970 udgik endvidere det hidtidige krav om, at den kandidateksamen fra universiteterne, som normalt er en betingelse for ansættelse ved en gymnasieskole eller et studenterkursus, skulle omfatte to fag. Efter de gældende regler kan cand. phil.'er, humanistiske kandidater med ét fag (hovedfag), således ansættes som lærere i gymnasieskolen og har ret til at deltage i pædagogikumkursus.

Ved Roskilde og Ålborg universitetscentre er der tilrettelagt særlige gymnasie- og hf-læreruddannelser. Den pædagogiske uddannelse har her været en del af selve studiet, men undervisningsministeriet har godkendt, at den praktiske del – som ved universiteterne – lægges uden for studiet, således at kandidater fra Roskilde og Ålborg universitetscentre deltager i praktisk pædagogikumkursus.

De tidligere skoleembedseksaminere tog direkte sigte på kandidaternes fremtidige undervisning i gymnasieskolen, og de færdige kandidater – og magistre – måtte med henblik på deres varige ansættelse dér bestå pædagogikum. Kandidaterne havde efter denne ordning ret til at deltage i kurserne og prøverne til pædagogikum. De nuværende kandidateksaminere sigter i højere grad på en bredere kompetence, men efter gymnasieskolelovens § 16, stk. 1, sammenholdt med stk. 2, har kandidater og magistre i fag inden for gymnasiets fagrække fortsat retskrav på at blive optaget på pædagogikumkursus. Det drejer sig om tofagskandidater (cand. mag.'er og cand. scient.'er (med to fag)) og om mag. art.'er, mag. scient.'er samt cand. scient.'er (med ét fag) og cand. phil.'er.

6. Forslag om tilvejebringelse af hjemmel til adgangregulering

På baggrund af det retskrav, som kandidater og magistre i fag inden for gymnasiets fagrække har på at blive optaget på kursus til pædagogikum, er alle rettidigt tilmeldte ansøgere blandt disse kandidater og magistre hidtil blevet optaget på kursus, uanset om ansøgerne sigtede på at blive lærere i gymnasieskolen eller ej og uanset, at der nu melder sig et langt større antal ansøgere end dem, der vil kunne opnå ansættelse i gymnasieskolen. Det vil efter lovens bestemmelser være muligt at fastsætte regler, hvorefter der kan foretages tidsmæssige forskydninger med hensyn til optagelsen på de enkelte kurser, dvs. at indføre ventelister, medens der ikke er hjemmel til at fastsætte regler om regulering af adgangen til pædagogikum, herunder for enkelte fag, hvis en regulering skulle vise sig nødvendig.

Udgifterne til pædagogikum, jfr. afsnit 2, afhænger i alt væsentligt af 2 faktorer, nemlig antallet af lærerkandidater og disse kandidaters aflønningsforhold. Styringen af den økonomiske side af pædagogikumuddannelsen beror på et samspil mellem disse faktorer, herunder relationerne til arbejdsløshedsdagpenge.

I betragtning af det forventede stærkt stigende antal kandidater i de kommende år og det faldende antal ubesatte lærerstillinger i gymnasieskolen og ved studenterkursus foreslår undervisningsministeriet, at der foretages en ændring af gymnasieskolelovens § 16. Gennem ændringen søges der tilvejebragt hjemmel for ministeren til i givet fald at fastsætte regler om adgangregulering til pædagogikum med henblik på at kunne foretage en økonomisk styring. Om udviklingen i antal kandidater 1975–85 fordelt på fag henvises til III.

III. Udviklingen i antal kandidater 1975–85 m. m.

Berettiget til at blive optaget på pædagogikum er som anført efter gældende regler både tofagskandidater (cand. mag.'er og cand. scient.'er (med to fag)) og mag. art.'er, mag. scient.'er samt endvidere cand. scient.'er (med ét fag) og cand. phil.'er, alle med fag inden for gymnasiets fagrække. Det antal kandidater, der i de senere år har søgt optagelse til pædagogikum, har nogenlunde svaret til antallet af tofagskandidater. I det følgende belyses forholdene omkring pædagogikumsøgningen m. v. derfor fortrinsvis med udgangspunkt i prognoser for tofagskandidater.

Den primære aftager af humanistiske og naturvidenskabelige kandidater er gymnasieskolen, hvor hidtil ca. 50 pct. af de nye kandidater har fundet ansættelse. Det er imidlertid en betydelig større andel af de nye kandidater, der søger pædagogikum. Antallet af pædagogikumansøgere har i de seneste år ligget stabilt på 850–900. Med den kraftige stigning i kandidatproduktionen må pædagogikumsøgningen i de kommende år antages at komme op på et niveau, der ligger en del højere end 1.000.

I bilag 1 (tabellerne 1–4) er der gjort rede for udviklingen i antal kandidater for årene 1975–85 (tabellerne 1–3) og for antal arbejdsløse kandidater for årene 1976–80 (tabel 4).

I tabel 1 er vist udviklingen i produktionen af *humanistiske kandidater* i perioden 1975–1985. Tabellen omfatter som nævnt alene cand. mag.'er. For perioden 1975–1979 er der tale om faktiske tal, for perioden 1980–1985 om prognosetal.